

APELACJA I KASACJA W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

Komentarz
do art. 367–391¹ i 398¹–398²¹ k.p.c.

Tadeusz Ereciński
Marcin Dziurda, Bartosz Wołodkiewicz

KOMENTARZE

APELACJA I KASACJA W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

Komentarz
do art. 367–391¹ i 398¹–398²¹ k.p.c.

Tadeusz Ereciński
Marcin Dziurda, Bartosz Wołodkiewicz

KOMENTARZE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 listopada 2023 r.

Wydawca
Klaudia Szawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Komentarze do artykułów napisali:

Tadeusz Ereciński – art. 367–391¹

Tadeusz Ereciński (aktualizacja: Marcin Dziurda, Bartosz Wołodkiewicz) – art. 398¹–398²¹

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8358-159-0

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Słowo wstępne

Książka niniejsza stanowi część komentarza do Kodeksu postępowania cywilnego pod moją redakcją. Zawiera pełny, aktualny komentarz do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji i skardze kasacyjnej, które to środki zaskarżenia mają kluczowe znaczenie dla praktyki sądowej, a jednocześnie wywołują zarówno spory w nauce, jak i rozbieżności w orzecznictwie.

Ze względu na bardzo liczne, głębokie, a przy tym wewnętrznie niespójne nowelizacje Kodeksu postępowania cywilnego, jakich dokonano w ostatnich latach, rola komentarzy wzrasta. Kolejne dokonywane przez ustawodawcę zmiany mają charakter wycinkowy i prowizoryczny, a przy tym są dalekie od profesjonalizmu. W konsekwencji muszą być uchwalane tzw. ustawy naprawcze, zmieniające niedawno wprowadzone lub znowelizowane przepisy. W zasadzie od razu okazuje się jednak, że same ustawy naprawcze również wymagają naprawy. W rezultacie Kodeks postępowania cywilnego stracił spójność, stał się pozabawionym wspólnej siatki pojęciowej zlepkiem przepisów, które sprawiają coraz więcej problemów interpretacyjnych.

Przyczyna tego regresu jest oczywista. Prawodawca dokonuje zmian bez namysłu, wychodząc z błędnego założenia, że każda wątpliwość interpretacyjna wymaga zmiany przepisu. W rezultacie wprowadza zmiany, które powodują jeszcze więcej wątpliwości. Sytuację pogarsza to, że autorzy projektów nowelizacji unikają ich konsultowania na etapie prac legislacyjnych. Znamienne, że dotychczas nie została reakty-

wowana Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego, której wszystkich członków odwołano jeszcze w 2015 r.

W rezultacie z błędami, lukami i niespójnościami nowych przepisów trzeba się mierzyć już po ich wejściu w życie. Niniejsza publikacja ma w tym pomóc. Autorzy starają się wprowadzone zmiany osadzić w systemie prawa. Korzystając z dorobku doktryny i orzecznictwa, proponują możliwie racjonalną wykładnię niejasnych, budzących wątpliwości interpretacyjne przepisów.

Komentarz ten ma charakter naukowy, ale przede wszystkim orzeczniczy – uwzględnia najnowszy dorobek judykatury Sądu Najwyższego. Niestety, trwający już od kilku lat proces wymuszanych przez władzę ustawodawczą i wykonawczą destrukcyjnych zmian w wymiarze sprawiedliwości miał negatywny wpływ na jednolitość i spójność orzecznictwa. W tych coraz liczniejszych wypadkach, w których jest ono rozbieżne, autorzy dokonali oceny, które z wyrażanych poglądów mają silniejsze umocowanie normatywne i lepiej służą praktyce.

Komentarz uwzględnia stan prawny na 1 listopada 2023 r., a zatem w szczególności zmiany dokonane przez nowelizacje Kodeksu postępowania cywilnego z 4 lipca 2019 r., 9 marca 2023 r. oraz 7 lipca 2023 r. Zawiera całościową ocenę tych nowelizacji, a także wskazuje, jaki mogą mieć wpływ na praktykę sądową.

Tadeusz Ereciński

USTAWA

z 17 listopada 1964 r.

Kodeks postępowania cywilnego

(Dz.U. z 2023 r. poz. 1550; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 1606, poz. 1615,
poz. 1667, poz. 1860)

(wyciąg)

DZIAŁ V

Środki odwoławcze

ROZDZIAŁ 1

Apelacja

Art. 367. [Dopuszczalność apelacji]

§ 1. Od wyroku sądu pierwszej instancji przysługuje apelacja do sądu drugiej instancji.

§ 2. Apelację od wyroku sądu rejonowego rozpoznaje sąd okręgowy, a od wyroku sądu okręgowego jako pierwszej instancji – sąd apelacyjny.

§ 3.¹ (uchylony)

§ 3¹. Sąd może zlecić przeprowadzenie dowodu sędziemu wyznaczonemu, także gdy przyczyni się to do przyspieszenia postępowania.

§ 4. (uchylony)

Spis treści

Uwagi ogólne	20
Dopuszczalność apelacji	25
Rodzaje orzeczeń	25

¹ Art. 367 § 3 uchylony przez art. 1 pkt 15 ustawy z 7 lipca 2023 r. (Dz.U. poz. 1860) zmieniającej nin. ustawę z dniem 28 września 2023 r.

Istnienie wyroku	27
Pokrzywdzenie	28
Legitymacja do wniesienia apelacji	31
Orzecznictwo	33
Skład sądu i zasada bezpośredniości	35

Uwagi ogólne

1. Apelacja jest podstawowym środkiem odwoławczym, służącym do zaskarżenia merytorycznych orzeczeń sądów pierwszej instancji. Jej funkcją nie jest powtórzenie całego postępowania sądu pierwszej instancji, ale ponowienie i uzupełnienie tego postępowania w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wszechstronnego sprawdzenia zasadności oraz legalności zaskarżonego orzeczenia w granicach zaskarżenia dokonanego przez uprawniony podmiot.

W ujęciu ustawy z 1.03.1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189 ze zm.) apelacja jest środkiem odwoławczym dewolutywnym o charakterze renowacyjnym, wzorowanym na konstrukcji skargi apelacyjnej Kodeksu postępowania cywilnego z 1932 r. Uwzględnia jednak również pewne sprawdzone rozwiązania przepisów o rewizji uchylonych w 1996 r. Apelacja jednak nie ma klasycznej postaci, ponieważ sąd drugiej instancji w pewnych wypadkach może również uchylić zaskarżone orzeczenie, tj. wydać wyrok kasatoryjny (por. w szczególności art. 386 § 4).

Celem apelacji jest ponowne rozpoznanie sprawy w tych samych granicach, w jakich był upoważniony ją rozpatrzyć sąd pierwszej instancji. Ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy ma naprawić błędy stron oraz błędy popełnione przez sąd pierwszej instancji, i w tym znaczeniu jest jak gdyby przedłużeniem procesu przeprowadzonego przed pierwszą instancją. W postępowaniu apelacyjnym może być jednak zbadany ponownie całokształt sprawy, a nie tylko to, co zostało usta-

lone w ramach postępowania przed pierwszą instancją. Sąd apelacyjny na równi z sądem pierwszej instancji uprawniony jest do rozstrzygnięcia o faktach i o stosowaniu norm prawnych, w pewnym zakresie kontrolując jednocześnie prawidłowość postępowania przeprowadzonego w sądzie niższej instancji.

Ustawa z 1.03.1996 r. przywróciła w zasadzie system apelacji pełnej (*cum beneficio novorum*), stara się jednak przeciwdziałać niebezpieczeństwu nieprzytoczenia przez strony w sądzie pierwszej instancji całego materiału procesowego. Założenie to realizowane jest przez upoważnienie sądu drugiej instancji do pominięcia nowych faktów i dowodów, jeżeli strona mogła je przytoczyć w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (chyba że potrzeba powołania się na nie wynikała później – por. uwagi do art. 381). Ustawa z 24.05.2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 48, poz. 554 ze zm.) dodała ponadto obowiązek powołania nowych faktów i dowodów już w samej apelacji (por. uwagi do art. 368).

Istotę apelacji pełnej scharakteryzował dobitnie Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały SN (7) – zasady prawnej z 31.01.2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6, poz. 55; apelacja pełna *cum beneficio novorum* polega na tym, że sąd drugiej instancji rozpatruje sprawę ponownie, czyli w sposób w zasadzie nieograniczony jeszcze raz bada sprawę rozstrzygniętą przez sąd pierwszej instancji. Tym samym postępowanie apelacyjne – choć odwoławcze – ma charakter rozpoznawczy (merytoryczny), a z punktu widzenia metodologicznego stanowi dalszy ciąg postępowania przeprowadzonego w pierwszej instancji. Przez spełnianie nieograniczonych funkcji rozpoznawczych spełnia się kontrolny cel postępowania apelacyjnego; rozpoznanie apelacji ma (powinno) doprowadzić do naprawienia wszystkich błędów sądu pierwszej instancji, ewentualnie także błędów stron. Rozpoznawczy charakter apelacji pełnej znajduje umocowanie przede wszystkim w art. 378 § 1, wyraźnie stwierdzającym, że sąd drugiej instancji „rozpoznaje sprawę”, a nie sam środek odwoławczy.

Istoty apelacji nie zmieniła nowelizacja z 4.07.2019 r., mająca w odniesieniu do środków odwoławczych charakter przyczynkarski i nie opierająca się na żadnym ogólniejszym założeniu teoretycznym.

Por. P. Ryłski, *Zmiany w przepisach o postępowaniu apelacyjnym w świetle modelu apelacji pełnej*, PPC 2020/1, s. 139; S. Cieślak, *Środki zaskarżenia po rocznym obowiązywaniu nowelizacji z 4.07.2019 r. – zagadnienia wybrane* [w:] *Praktyka wobec nowelizacji postępowania cywilnego. Konsekwencje zmian*, red. M. Dziurda, T. Zembrzuski, Warszawa 2021, s. 424 i n.; J. Mucha, *Czy znowelizowane przepisy o apelacji przyczynią się do przyspieszenia i usprawnienia postępowania* [w:] *Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego z 4.7.2019 r. w praktyce*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, R. Flejszar, M. Malczyk, Warszawa 2020, s. 203 i n.; A. Borys, *Zmiany usprawniające postępowanie odwoławcze* [w:] *Regulacje służące usprawnieniu cywilnego postępowania rozpoznawczego*, red. J. Gil, Warszawa 2020, s. 186 i n.

Istotną zmianą wynikającą z nowelizacji z 4.07.2019 r. jest natomiast skupienie czynności postępowania apelacyjnego w sądzie drugiej instancji, czyli nie do końca udana próba likwidacji tzw. postępowania międzyinstancyjnego (zob. uwagi do art. 373).

Osobną kwestią jest ponadto możliwość stosowania w postępowaniu apelacyjnym przepisów o postępowaniu przygotowawczym (organizacja postępowania – art. 205¹ i n.).

Problematyka apelacji w sposób szczególny została unormowana w postępowaniu uproszczonym (por. art. 505¹ i n.). W tym postępowaniu można ją oprzeć tylko na wymienionych w ustawie zarzutach.

Por. J. Jaśkiewicz, *Apelacja w postępowaniu uproszczonym*, PS 2003/10, oraz co do zmian dokonanych w tym postępowaniu T. Erciński, *Apelacja w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2020, s. 259 i n., i A. Oleś, *Postępowanie uproszczone po zmianach wprowadzonych na mocy ustawy z 4.7.2019 r.* [w:] *Reforma czy kolejna nowelizacja?*, red. P. Ryłski, Warszawa 2020, s. 215.

2. Wprowadzenie apelacji jako środka odwoławczego skierowanego do sądu drugiej instancji odpowiadało zmianie struktury sądów powszechnych dokonanej w 1990 r., a polegającej na „wyprzedzającym” utworzeniu sądów apelacyjnych. Przez wyeliminowanie ewentualnych błędów rozstrzygnięć sądów niższych orzeczenia sądów drugiej instancji pozwalają jednocześnie ograniczyć zakres kontroli kasacyjnej dokonywanej przez Sąd Najwyższy do niewielu już rodzajów błędów prawnych i bez konieczności kontroli ustaleń faktycznych.

Z ogólnych zasad zaskarżania orzeczeń wynika, że *de lege lata* nieskuteczne jest zrzeczenie się apelacji przez stronę zarówno wówczas, gdy złożyłaby ona takie oświadczenie przed sądem pierwszej instancji po wydaniu przezeń wyroku, jak i wtedy, gdy strony (uczestnicy postępowania) zawarłyby odpowiednie porozumienie. W rezultacie dla strony, która zrzekłaby się apelacji, nie wynikają żadne ujemne skutki procesowe.

Wyjątek od tej zasady przewidziano w postępowaniu uproszczonym (por. art. 505⁸ § 3).

Zob. T. Wojciechowski, *Zrzeczenie się prawa do wniesienia apelacji*, PS 2006/11–12, s. 60.

Por. m.in. A. Akerberg, *Środki odwoławcze. Komentarz do art. 393–441 k.p.c.*, Warszawa 1933; W. Miszewski, *Proces cywilny w zarysie*, cz. I, Warszawa–Łódź 1946, s. 213 i n.; M. Waligórski, *Polskie prawo procesowe cywilne. Funkcja i struktura procesu*, Warszawa 1947, s. 661 i n.; W. Siedlecki, *Podstawy rewizji cywilnej*, Warszawa 1959; W. Siedlecki, *Uchybienia procesowe w sądowym postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1971; *System prawa procesowego cywilnego*, t. 3, *Zaskarżanie orzeczeń sądowych*, red. W. Siedlecki, Ossolineum 1986; W. Siedlecki, *Nowy środek odwoławczy: apelacja*, PS 1993/6; A. Oklejak, *Apelacja w procesie cywilnym*, Kraków 1994; B. Bładowski, *Nowy system odwoławczy w postępowaniu cywilnym*, Zielona Góra 1996; S. Dmowski, *Środki odwoławcze w postępowaniu cywilnym*, M. Praw. 1996/4; T. Ereciński, *Apelacja i kasacja w procesie cywilnym*, Warszawa 1996;

J. Iwulski, *Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego, ze szczególnym uwzględnieniem spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych*, PS 1996/9; Z. Krzemiński, *Wnoszenie apelacji cywilnej*, Warszawa 1996; T. Wiśniewski, *Apelacja i kasacja. Nowe środki odwoławcze w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1996; A. Zieliński, *Apelacja według noweli Kodeksu postępowania cywilnego z 1996 r.*, Pal. 1996/3–4; W. Broniewicz, *Apelacja, kasacja i skarga kasacyjna w postępowaniu cywilnym (problematyka terminologiczna)*, PiP 1999/3; E. Kawala, *Środki odwoławcze w postępowaniu cywilnym*, Toruń 1999; K. Kołakowski, *Dowodzenie w procesie cywilnym*, Warszawa 2000; K. Kołakowski, *Środki odwoławcze po nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego z 2000 r.*, Warszawa 2000; T. Wiśniewski, *Wybrane problemy procesowe po majowej nowelizacji przepisów o postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym w sprawach cywilnych*, R. Pr. 2000/6; A. Zieliński, *Zmiany w systemie zwyczajnych środków odwoławczych w Kodeksie postępowania cywilnego*, M. Praw. 2000/8; S. Cieślak, *Zasada formalizmu przy wnoszeniu środków odwoławczych w postępowaniu cywilnym*, PS 2001/4; M. Piotrowski, *Jaki de lege lata w postępowaniu apelacyjnym jest kształt instytucji tzw. prawa nowości*, M. Praw. 2001/8; M. Piotrowski, *Orzeczenia sądu drugiej instancji*, M. Praw. 2001/3; M. Piotrowski, *Wymogi apelacji. Zakres kognicji sądu drugiej instancji*, Warszawa 2001; R. Więckowski, *Cofnięcie apelacji i kasacji*, PS 2002/7–8; T. Wojciechowski, *Stosowanie prawa materialnego przez sąd drugiej instancji w postępowaniu apelacyjnym a zarzuty apelacyjne*, PS 2003/4; P. Pogonowski, *Zakaz reformationis in peius w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2004; A. Jarocho, *Postępowanie dowodowe w cywilnym postępowaniu apelacyjnym [w:] Prawo wobec wyzwań współczesności*, t. 5, *Materiały sesji naukowej (Poznań, 8.04.2008 r.)*, red. B. Guzik, N. Buchowska, P. Wiliński, Poznań 2008; J. Gudowski, *Pogląd na apelację [w:] Aurea praxis, aurea theoria. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Erecińskiego*, t. 1, red. J. Gudowski, K. Weitz, Warszawa 2011, s. 241; T. Wiśniewski [w:] *System Prawa Procesowego Cywilnego*, t. 3, *Środki zaskarżenia*, cz. 1, red. J. Gudowski, Warszawa 2013; T. Zembrzusi, *Dokąd zmierza apelacja w postępowaniu cywilnym*, PS 2019/7–8, s. 47; T. Ereciński, *Apelacja w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2020; P. Rylski, *Zmiany w przepisach o postępowaniu apelacyjnym w świetle modelu apelacji cywilnej*, PPC 2020/1, s. 119.

14. Wniesiona apelacja może być cofnięta bez zgody strony przeciwnej. Wobec uchylecia w 1996 r. art. 393 § 2, należy przyjąć, że cofnięcie apelacji nie podlega kontroli co do dopuszczalności tej czynności ze strony sądu. Nowelizacja z 2000 r. wprowadziła wyraźnie takie rozwiązanie w nowym art. 391 § 2. W obecnym brzmieniu w razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie apelacyjne i orzeka o kosztach, stosując odpowiednio przepisy o kosztach przy cofnięciu pozwu. Gdyby cofnięcie apelacji nastąpiło jeszcze przed sądem pierwszej instancji, postępowanie powinien umorzyć sąd pierwszej instancji. W takiej sytuacji zaskarżone orzeczenie stanie się prawomocne, gdyż skarga kasacyjna nie przysługuje od orzeczenia sądu pierwszej instancji.

Orzecznictwo

15. W postanowieniu z 22.04.1998 r., I CKN 856/97, OSNC 1999/1, poz. 4, Sąd Najwyższy stwierdził, że zaniechanie przez adwokata będącego pełnomocnikiem strony czynności procesowych przysługujących lub obciążających tę stronę nie powoduje powstania – zastrzeżonego w art. 13 EKPC – prawa do skutecznego środka odwoławczego.
16. Według uchwały SN z 17.10.1978 r., III CZP 62/78, OSNCP 1979/5, poz. 88 (z głosem B. Bładowskiego, NP 1980/10, s. 138), brak protokołu ogłoszenia wyroku nie wyłącza ustalenia, że wyrok był ogłoszony. Nieogłoszenie wyroku nie stanowi przeszkody do jego zaskarżenia.
17. W uchwale SN (7) z 25.02.1999 r., III ZP 34/98, OSNAPiUS 2000/2, poz. 44, przyjął, że dopuszczalna jest apelacja powoda od wyroku, w którym sąd pierwszej instancji – na podstawie obecnie uchylonego art. 477¹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 8 i 56 k.p. – zasądził odszkodowanie zamiast żądanego przywrócenia do pracy i nie oddalił powództwa w żadnym zakresie.
18. W uchwale z 22.10.1968 r., III CZP 78/68, OSNCP 1969/6, poz. 105, Sąd Najwyższy przyjął, że środkiem odwoławczym od orzeczenia oddalającego skargę o wznowienie postępowania jest rewizja. Obecnie przysłu-

giwać będzie w takiej sytuacji apelacja (por. uchwałę SN z 31.01.2001 r., III CZP 51/00, OSNC 2001/6, poz. 81).

19. Nieusuwalny brak uzasadnienia wyroku nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy na skutek apelacji wniesionej od tego wyroku (uchwała SN z 9.02.2000 r., III CZP 38/99, OSNC 2000/7–8, poz. 126).
20. Jeżeli po wadliwie stwierdzonej prawomocności wyroku rozwodowego jedno z małżonków zawarło nowy związek małżeński, a obie strony nowego związku o tej wadliwości nie wiedziały, apelacja od wyroku w części orzekającej rozwód staje się niedopuszczalna (uchwała SN z 28.10.2004 r., III CZP 56/04, Wok. 2005/1, s. 7).
21. Od wyroku SN uchylającego sprzeczną z prawem uchwałę organu adwokatury apelacja nie przysługuje (postanowienie SN z 21.03.2006 r., III SO 8/06, OSNP 2007/9–10, poz. 149).
22. Apelacja pozwanego od wyroku nakazującego opróżnienie lokalu mieszkalnego niezawierającego rozstrzygnięcia o prawie do lokalu socjalnego ze względu na ustalenie, że pozwany nie jest lokatorem w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 725), jest dopuszczalna również w razie wskazania w niej, że wyrok jest zaskarżony w części nieprzynajmniej lokalu socjalnego (uchwała SN z 6.06.2007 r., III CZP 63/07, IC 2007/7–8, s. 7).
23. Od postanowienia wstępnego wydanego na podstawie art. 685, w którym nie rozstrzygnięto zgłoszonego w sprawie o dział spadku wniosku o zasiedzenie, uczestnikowi wnoszącemu o oddalenie tego wniosku przysługuje apelacja (uchwała SN z 28.04.2010 r., III CZP 9/10, OSNC 2010/10, poz. 136).
24. Apelacja przysługuje od postanowienia sądu pierwszej instancji w przedmiocie przyznania wynagrodzenia zarządcy – art. 939 § 1 w zw. z art. 615 (uchwała SN z 18.03.2011 r., III CZP 140/10, OSNC 2011/11, poz. 123).

Książka jest obecnie jedynym na rynku kompleksowym komentarzem do przepisów o apelacji i skardze kasacyjnej. Uwzględnia wszystkie nowelizacje Kodeksu postępowania cywilnego, w tym przepisy, które weszły w życie 28 września 2023 r. Wprowadziły one zasadnicze zmiany obejmujące skład sądu rozpoznającego apelację, a także uzasadnianie orzeczeń drugoinstancyjnych.

Publikacja ma pomóc w praktycznym stosowaniu przepisów o apelacji i skardze kasacyjnej w takim kształcie, jaki nadał im ustawodawca. Na skutek licznych nowelizacji przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w coraz szerszym zakresie są niespójne. W wielu przypadkach występują ewidentne luki prawne, w innych przepisy są wewnętrznie sprzeczne. Autorzy starają się wprowadzone zmiany osadzić w systemie prawa. Korzystając z dorobku doktryny i orzecznictwa Sądu Najwyższego, proponują możliwie racjonalną wykładnię niejasnych – budzących wątpliwości interpretacyjne – przepisów oraz wyjaśniają wiele spornych zagadnień.

Książka będzie cenną pomocą dla praktyków prawa: przede wszystkim sędziów, adwokatów i radców prawnych, radców Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz rzeczników patentowych, a także aplikantów. Komentarz ma charakter orzeczniczy, ale jednocześnie naukowy, dlatego przeznaczony jest również dla pracowników naukowych oraz studentów starszych lat.

Niniejsza publikacja powstała w oparciu o ceniony komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego autorstwa prof. Tadeusza Erecińskiego, zaktualizowany przez Autora, a także prof. Marcina Dziurde oraz dr. Bartosza Wołodkiewicza.

Tadeusz Ereciński – profesor doktor habilitowany nauk prawnych; sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, w latach 1996–2016 Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracami Izby Cywilnej; wieloletni członek i ostatni przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego; autor i redaktor najważniejszych publikacji z zakresu prawa procesowego cywilnego.

Marcin Dziurda – profesor Uniwersytetu Warszawskiego; radca prawny; w latach 2006–2012 Prezes Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa; laureat nagrody specjalnej w konkursie „Przeglądu Sądowego” oraz Wydawnictwa Wolters Kluwer na najbardziej przydatną książkę dla praktyki prawniczej w 2019 r.

Bartosz Wołodkiewicz – doktor nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Postępowania Cywilnego Uniwersytetu Warszawskiego; radca prawny w międzynarodowej kancelarii prawnej; sekretarz redakcji „Polskiego Procesu Cywilnego”; w latach 2019–2023 członek Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego.

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL
WWW.PROFINFO.PL

CENA 169 ZŁ (W TYM 5% VAT)